

Dobro preberi

2.1 Varnost pri delu

Ena najpomembnejših odgovornosti učiteljev in učencev je skrb za varnost in zdravje pri delu med izobraževalnim procesom, ne le pri pouku tehnike in tehnologije, ampak tudi pri drugih predmetih. Zato bomo predstavili in ponovili nekaj ključnih pravil s področja varnosti pri delu ter pogoje za njihovo uresničevanje.

Znal/-a bom:

1. obnoviti in dopolniti dogovorjena pravila s področja varnosti in zdravja pri delu.

Spoznavam poklice

Inšpektor za delo izvaja nadzor na področju varstva pri delu ali na področju delovnopravne zakonodaje. Njegova glavna naloga je, da ugotovi, koliko se stanje na terenu razlikuje od predpisanega stanja v zakonu oz. pravilniku za določeno področje. Za pridobitev naziva inšpektor za nadzor varstva pri delu je potrebna univerzitetna izobrazba tehnične smeri.

Prostori za pouk tehnike in tehnologije

Dovolj velika učilnica za tehniko in tehnologijo ter delavnica oz. strojni del sta prav gotovo prvi pogoj za zagotavljanje varnosti in zdravja učencev. V navodilih za gradnjo osnovnih šol v Republiki Sloveniji (ministrstvo za šolstvo in šport) je natančno določena velikost posameznih učilnic in kabinetov. Prostori za pouk tehnike in tehnologije bi naj bili zaradi hrupa v njih locirani v pritličju šolske stavbe in oddaljeni od učilnic za predmete, pri katerih mora biti več miru. Prostori naj bi obsegali:

- **univerzalno delavnico**, dimenzionirano za skupino do 20 učencev. Vsako delovno mesto obsega najmanj 3 m² talne površine, da sta omogočena varno delo in gibanje učencev. Celotna površina je 60 m²;
- **kabinet** površine 24 m²,
- **prostor za toplotno obdelavo** površine 12 m², ki je namenjen pouku tehničnih vsebin in likovne umetnosti,
- **strojni del** je povezan z delavnico, praviloma na zadnjem delu delavnice. Ima 6 delovnih prostorov z najmanj 3,5 m² talne površine na vsak prostor.

Prenosni kovček s prvo pomočjo

V strojnem delu so nameščeni stroji, ki jih uporabljajo učitelji za pripravo gradiv, in stroji, ki jih uporabljajo učenci. Posamezni stroji morajo biti postavljeni na ustreznih mizah oz. stojalih. **Odsesovalna naprava** za odsesavanje prahu je nameščena s priključki na vseh strojih. Naprava ne sme biti prehrupna. Tla so enaka kot v delavnici. Strojni del je od delavnice ločen s pregrado, ki omogoča pogled v oba prostora. Spodnji del stene je zidan do višine, ki omogoča napeljavo električnih priključkov, nad njimi pa je varnostna steklena stena. Prostori morajo biti zaprti, učenci so lahko v njih le pod učiteljevim nadzorom.

Gasilni aparat mora imeti navodila za uporabo, vsako leto ga mora pregledati pooblaščen oseb.

V prostorih mora biti **omarica s prvo pomočjo** z vso ustrežno vsebino in pred vhodom v prostore mora biti nameščen **gasilni aparat**. V prostoru za termično obdelavo mora biti nameščena naprava za zaznavanje dima. Na vratih učilnice morajo biti tloris prostorov in **načrt evakuacije oz. smer umika** ob požarih ali drugih elementarnih nesrečah.

Prostori za pouk tehnike in tehnologije morajo biti dovolj svetli in prezračeni.

Vzdrževanje orodja

Orodje moramo redno pregledovati, vzdrževati in popravljati ter ga po potrebi tudi zamenjati. Pila mora biti pravilno nasajena na ročaj tako, da se pri piljenju ne sname. Enako velja za kladiva. Ročaji orodij se morajo dobro prilegati učenčevi dlani in morajo biti oblikovani tako, da ne drsijo. Velikost in oblika izvijača naj vedno ustreza velikosti zareze v glavi vijaka.

Vzdrževanje strojev in naprav

Pri vseh električnih strojih in napravah moramo redno pregledovati priključne kable, vtičnice in vtičnice. **Delovna mesta posameznih strojev in naprav morajo biti v primerni razdalji**, da lahko učenci nemoteno opravljajo svoje delo. Pri vsakem pritrjenem stroju moramo imeti **navodilo za varno delo, obvezno uporabo osebne varovalne opreme in slikovno opozorilo za nevarnost**. Prav tako morajo biti označbe za nevarnost tudi pri vtičnicah. Vidno mora biti označeno tudi **glavno stikalo**. Rezila delovnih strojev morajo biti varovana z dodatno zaščito.

Orodja z ustreznimi neдрsečimi ročaji

Znaki za uporabo osebne varovalne opreme

Znaki za nevarnost

Znaki za prepovedi

Na list A4 odgovori na spodnja vprašanja. Pomagaj si z zgornjim besedilom. List daj v mapo k ostalim izdelkom za tehniko, kasneje jih boš prinesel v šolo.

1. Kje bi se morala nahajati učilnica za TIT? Kaj meniš, ali je naša učilnica na primernem kraju?
2. Kako velika mora biti univerzalna delavnica? Za koliko učencev je namenjena?
3. Kje se nahaja strojni del? Koliko učencev se lahko nahaja v strojnem delu? Kakšen mora biti strojni del? Razmisli, ali je naš strojni del v šoli primeren? Ali ustreza standardom?
4. Po spominu naštej naprave in stroje, ki se nahajajo v strojnem delu?
5. Kje se nahaja omarica s prvo pomočjo?
6. Kje se nahaja evakuacijski načrt?
7. Kako vzdržujemo orodje?
8. Kako vzdržujemo stroje?
9. Kako morajo biti stroji pravilno nameščeni?
10. Oglej si zgornje znake in preiši tiste, ki bi morali biti nameščeni v strojnem delu (delavnici) tehnične učilnice. Če ne veš kaj pomenijo, si pomagaj z internetom.

Tvoje delo slikaj, ali skeniraj in mi ga pošlji:

1. laura.cebulj@gmail.com